

✠ POČTAJ BÓH

ČASOPIS EVANGELSKÍCH SERBOW

9. čislo

Budyšin, september 1978

Lětnik 28

Hrono za september:

Ja chcu so wjeselić nad Knjezom a so radować nad Bohom mojeho zboža

Habakuk 3,18

Někotryčkuli, kiž to čita, sebi drje myslí: Tuto hrono ničo za mnje njeje. Móžno, zo móža so druzy wjeselić, ale ja nic. Nad čim mam so ja wjeselić? Nad tym, zo je za mnje někotry džen struchly a šery, lědma zo so njedžela tróšku z toho wuzběha? Abo mam so wjeselić, hdyž dyrbbju z člowjekom wšednje hromadže dželač, kotryž je mi njesympatiski? A zo dyrbbju z člowjekom žiwy być, kiž mje njerozumi, haj snano samo hidži. To zwjeselace njeje! K tomu hišće chorosć a staroba, štož tež rěka, zo njemóžu wjace telko dokonjeć kaž prjedy, a štož so wote mnje wočakuje, mi džen a bóle čezko padnje. Ně, wjeselić so njemóžu; za mnje to ničo njeje.

Ale ja znaju někotrych, kotrymž so runje tak, chiba hišće hórje dže, ale woni njesu bjez wjesela. K nim rady chodžu, dokelž najebać wšitke starosće a bolosće lědma skorža, ale su wjeseli a přecelni. Zwotkel to maja? Kajka móc za tym steji? Chcemy so profeta Habakuka wo tym prašeć, kiž w našim hronje tohorunja wo wjesolosci rěči.

Za čas Habakuka wohrožowachu Chaldejscy israelski lud. Habakuk wě, zo su woni jenož grat w ruce božej, z kotrymž swój lud chłosta. Profet wočakuje dalše sudženje wot Boha a so toho boji. Ale nadobo so bojosć přeměni do wjesolosci. Kak k tomu přińdže?

Habakuk so dopomina na bože slubjenja. Wón je cyle wěsty, zo Bóh k swojim slubjenjam steji a je dopjelni. Z tuteje wěstosće božeje pomocy přińdže za njeho wulka wjesolosc. Wón wjeseli so nad Knjezom a nad darami Knjeza, kaž wusprawnenje, milosć, hnada, pomoc a druge. Tak profet na tym njedwěluje, zo je Bóh jeho zbožo, a to rěka: jeho pomoc.

Tehdom drje so wosebje wo zemske nuzy jednaše, zã kotrež so boža pomoc wočakowaše, kaž pola Habakuka widžimy. Ale my wěmy, zo je Bóh wótc Jězom Chrysta. My wěmy, zo je Jězus Chrystus wot Boha nam k wumóženju pósłany. To pak rěka, zo mamy wěstosć: Bóh njepomha jenož w zemskich nuzach, ale wón wupomha nam tež do božeho kralestwa. Wjesolosc nad Knjezom móže pola nas čim wjetša być, čim wjace wo swojim wumóženju wěmy. Wjeselo nad wumóženjom je njezachodne, najwjetše wjeselo.

Za nas to rěka: Tež hdyž so smjeć

njemóžemy, haj samo potom, hdyž by z nami hišće hórje bylo, móžemy so nad Knjezom wjeselić, dokelž to njeje wjeselo nad zemskim (a to rěka nad zachodnym) derjeměcom, ale nad Bohom. Móžno, zo je naš puć wosebje čezki. Ale wjeselo nad Knjezom, kiž

Cyrkej we Łazu, hdžež připowědžeš taj bože slowo Handrij Zejler (1835 hač do 1872) a Jurij Malink (1920 hač do 1938)

nas samych njewostaji. ale kiž na čezkim puću sobu dže, da nam móc na tutym puću kročić. Wjeselo nad Knjezom swěći do našeje zrudoby a da nam so radować nad Bohom našeho zboža.

Jězu, moja krasnosć,
mojej' duše jasnosć,
moje wjesele,
ach, kak wulce jara
wutroba so stara
a ma žadanje
po tebi, mój najlubši!
Jězu ty chcył při mi wostać,
lubšoh' njemóhl dóstać.

Albert

250 lět

Ochranowskich heslow (Herrnhuter Losungen)

Hižom štwórc lěttysaca služba hesla křesćanam cyłego swěta. Z nimi so zetkawamy we wšech pjec džělach swěta. Kóžde lěto so wudawaja w nimale 30 wšelkich rěcach w někak 2 000 000 eksemplarach. Wone su najstarša pomoc k čitanju Swjateho pisma. Swój pochod maja z hornjołužiskeho městačka Ochranowa (Herrnhut), kotrež založicu za čas přescěhanja bratřa eksulanca (wuhnaći) z Čech a Morawy, předewšěm z Fulnecka, hdžež něhdy skutkowaše J. A. Komenský. W přenim času so tute hesla wšednje při wječornym spěwanju wozjewichu a so wot wosoby k wosobje dale podawachu.

W dženiku Ochranowskeje wosady je na džen 3. meje 1728 tole zapisane: Džensa je knjez hrabja (Zinzendorf) z nowej metodu započal. W spěwnej hodzinje je nam dał heslo za přichodny džen. Přenje heslo rěkaše:

Lubosć je jeho k nam přiwjedla.

Lubosć je jeho z tróna storhnyla.

Kak njedyrbjal ja jeho lubować?

Tuto přenje heslo njebě štučka ze Swjateho pisma, ale džěl z jedneje Zinzendorfoweje pěsnje. Chrystian Dawid, twarc Ochranowa, k tomu wujasnja: „Z tajkim bratrowskim heslom chcemy so mjez sobu poznać, podobnje kaž maja wojacy za čas wójny swoju parolu. Přetož nastajnosći smy we wojowanju z knjezom, čemnosće. Nam je trjeba, zo ze zhromadnymi mocami wojujemy, zo smy z božim słowom derje wobronjeni a tak dobyli bože kralestwo. Ženje njesměmy być ewangelijej ani druhim z pohórskom. To činimy tak, zo sebi wuběramy štučku ze Swjateho pisma abo někajkeho kěrluš, kotraž so nam za naš čas najlěpje hodži. Tutu štučku najprjedy knjez hrabja abo jedyn druhi bratr wukładuje a nazajtra jedyn z bratrow ju po Ochranowje dom do domu roznošuje. Cyly džen so potom bratřa a sotry z tutym heslom zaběraja při swojim džěle, wo nim rěca a sebi jo rozpominaja. Tak smy w stajnym znutřkownym zwisku mjez sobu.“

Hdyž pak so hesla w lěće 1731 přeni

Trajne jabluka
pozdže dozrawja

raz čiščachu na cyle lëto, započachu bibliske hesla wulosować na každy džehn přichodneho lëta. Tak so to stawa hač do džensnišeho. Tuta nowa forma heslow bě wosebje wotmyslena za misionarow, kotřiž chcychu w dalokej cuzbje byc zwjazani z domjacej wosadu w Ochranowje. Bratřa běchu přeswědčeni, zo Knjez sam jim wšednje dawa z tutými heslami pokiwu, zo z nimi porěči a jich namoľwja. Njeličomnje husto bu wëra čitarjow posylnjena w časach nuzow. Bože słowo je jich znova rozwjeseliło. My wëmy, zo su wuznamni mužojo Ochranowske hesla čitali a su we wažnych rozsudach pod jich wliwom stali.

Přihotowanje heslow bě Zinzendorfej lube džëlo, kotrez je hač do swojeje smjerće w lëće 1760 dokonjal. Hdyž w Ochranowskim archiwje přënjë lëtniki sej přehladamy, widžimy, zo tehdom hišće žadyn kruty system za nje njewobsteješe, ale Zinzendorf přëco zaso za nowymi formami pytaše. Stajnje jemu džëše wo to, zo bychu čitarjo Jězusa Chrystusa spoznali za swojeho Wumožnika. Zinzendorf tež spyta wosebje hesla wudawač za džëci. Za studentow je wudawaše w grjekskej a hebrejskej řeči. Swoju džensnišu formu maja hesla po Zinzendorfowej smjerći, hdyž wjedni-

stwo Bratrowskeje Jednoty w Ochranowje wudawanje heslow do ruki wza. Za každy džehn stejitej dwë štucce ze Swjateho pisma. Přënja z njeju je wulosowana ze Stareho zakonja. To so stawa na wosebitym posedženju wubërka po nutrej modlitwje z někak 2 000 wubraných štucow. Tole wulosowanje je 3 lëta doprëdka, zo bychu so wudača w druhich řečach zahe dosc přihotowač möhli. Druhu štucu wubëra za to postajena wosoba z Noweho zakonja, zo by heslo Stareho zakonja bylo dopjelnjene. K bibliskimaj tekstomaj je hišće dodata štuka z kërluša abo krótkaj modlitwa.

Mözno njeje zwësić, hdze wšudžom hesla dözdu a kelko čitarjow je wužiwa. Ličba čitarjow stajnje roscë. Wjele wjace eksemplarow so načiši, hač ma Bratrowska Jednota dözyla stawow. Tuta mała knižka wjëdže křëscanow po cylum swëće do duchownje jednoty, do zwjazka božeho mëra.

Do dalšich lët přejemy tež my heslam, zo bychu wšëm čitarjam swëćili na puču žiwjenja, zo bychu napominali a pozbudžowali wëru, haj zo bychu byli žórlo wëry, lubosće a nadžije. Njeh naš wšitkich dowjedu k tomu, zo njebychmy jenož rady poslučali, ale tež činili.

M. H.

Tuž dži a připowëdaj ewangelij 13. pokročowanje

Sotra Frieda Wjelic

22.

Knježe, twoje wola so stan

Tež swójba Yen so z nowymi myslimi dom wróci. W Tau-üen so pokaza, hač je jich nowa wëra sylniša hač móc starych přibohow. Činski zelowy muž, jeho žena a jeju 16lëtny syn chcychu w swojjej wokolinje byc misionaroyo Jëzom Chrysta. Börze pak popuši přënja zahoritósč, a lubosć k Jëzusej džiwnje wustudny. Nic wšak pola žony. Wona chodžeše dom do domu, zo by wo swojjej zbožnej radosći powëdała. Dokelž bě wona jedna z tych mało žonow we wsy, kotrez möžachu čitač, tak wona jim čitaše z Noweho testamenta. Njëdžëlu přëprošawaše swojich susodow k sebi, zo by jim wjace prajila wo stanjenym Chrystusu, kotryž na kóncu wšëch časow zaso přiňdže jako sudnik swëta.

Trochu naprëčiwo steješe pohanski templ. Wot kažneho ranja hač do pózdňeho wječora klepachu tam přistajene žony na drjewjanu rybu. Do tutoho klepanja zaklinča hdys a hdys tempelowy zwón. Jedna z tempelowych žonow bëše wowka Ših. Byrnjež bë so Yenowa přiboham wotrjeknyla, wovka jej z cyleje wutroby přichile na wosta. Přëdewšëm pak lubowaše mału Ru-i, někak žlëtnu džowčičku. Wo Jëzusu pak nochcyše wovka nič słyšč. Hižom na trëćeci lët služëše w templu přiboham. Kak möhla so wot nich wotwobroćic? Tež wona bë ze swojjej kreju podpisawši slubiła, žënje žane mjaso jëšč. Žënje tež nochcyše do domu stupic. hdžëž so wo Jëzusu rëčeše. Yenowa prošeše Boha, zo by tež starej wowce so spóznač dal.

Potom přiňdže tamny džehn, hdyž Yenowu k nam do chorownje přinje-

sechu. Wona svoje třëće džëco wočakowaše. Z njej bë jara zlë. Přëd jeje ložom steješe jeju muž z maľej Ru-i na ruce. Při ložu klečo syn prošeše: „Njewopušč nas!“ Z njeskóncnej lubosću hladaše chora na mału Ru-i, potom na swojeho muža a na syna prajo: „Wostaňče Knjezej swërni.“ Hdyž tam wšityc w modlitwje klečachmy, wona wusny.

Na třëćim dnju přiňdžëchu přëceljo a znači, zo bychu so z Yenowej rozžohnowali. Po činskim wašnjy jich zawostajeni w bëtej žarowskej drasce wıtachu. Do wšëje zrudoby swëćeše swëtlo z wëčnosće. Přëd kapalu čakaše dwanaće nošerjow, zo bychu kašč na wosaďne pohrjebniščo donjesli. Tuž stupi jednora žena ke kaščej a rjekny: „Při kašču tuteje žony dyrbyju něšto prajič. Kiž jow leži, je nam w Tau-üenje wjele byla. Wona bëše naša chao-fu-ling-huen-tih – zahrodkarka našich dušow.“ Pozdžišo so žony woprašach, kak möžeše njebohju takle mjënowač. „Misionarka“, wona rjekny, „lëpšeho mjëna za nju njewëdžach. Kaž zahrodkarka wo svoje kwëtki, tak je wona so wo naše duše starała. Hrëšnikow je wona k Jëzusej dowjedla, k našemu Wumožnikëj. Zrudnych je z božim słowom tróšto wala. Stöz sebi rady njewëdžeše, tomu je puč k Wšëhomócnemu pokazala.“

23. Ru-i

Yenowa zawostaji prözdnë mësťno. To wosebje bolostnje začuwaše swójba. Hdyž bëše nan pola swojich chorých a bratr w šuli, bë mała Ru-i sebi samej přëwostajena. Křëscënjjo we wsy jej pomhachu. Husto jej powëdachu, zo maćerka w bëtej drasce přëd Zbožnikom stejti. Wjele so mała syrotka jich prašeše. Po lëće přiňdže no-

wa mač do domu. Wo njej so powëdaše, zo je dobra křëscanica. Börze pak bë widžëc, zo njebě žana dobra mač za mału Ru-i. Swëru drje kemši a do našich zhromadžiznow chodžeše. To pak bëše wšo. Za syrotku bu doma přëco hórje. Raz njëdžëlu rano nam ju nan na misionsku staciju přinješe prošo, zo bychmy ju při sebi wobchowali. Tak přiňdže Ru-i k nam do domu. My wšityc mjëjachmy tole jasne slónčko wutrobnje lubo. Tež w šuli bëše lubuš k wučerjow a šulerjow. Duky ze šule domoj nam husto kwëtki načipa. Při wšëm wjesolym smjeću

Wërju do jednoho Boha

Wobraz Hanki Krawcec, džowki našëho serbskeho hudźbnika Bjarnata Krawca, w nowym katolskim wosaďniku, kotryž so započatk tutoho lëta w nowym wudaču wosaďam přëpoda. Wosaďnik je kniha z modlitwami, kërlušemi a porjadom mšow a nyšporow. Na wobrazu spëwatej katolska a ewangelska Serbowka ze samsnych spëwarskich: My wšityc wërjmy do jednoho Boha.

so wjele za swojjej maćerku prašeše. Zo bych ju zwjeseliła, pokazach jej wobraz njeličomnje syly w bëtej drasce přëd Jehnječom zhromadžënej. Nadobo so mje holčka woprašä: „Misionarka, zejše mi maćerka tež tajku bëlu drastu, hdyž k njej přiňdu? Přiňdže moja maćerka börze, zo by mje k sebi wzała?“ Hdyž ju raz nan wot wopyta doma k nam wróco přinješe, rjekny při rozžohnowanju: „Hdyž ja wumru, položče mje do čërwjeného kašča a pohrjebajče mje pödra maćerki.“ Nichtó njewëdžeše, zo so jejne přëce tak ruče dopjelni. Börze na to Ru-i z fibrom ze šule přiňdže. Dokelž bëše hižo něšto raz malariju pomëla, mjënjachmy, zo je to zaso tuta cho-

rosć. Ale hižo w nocy bě dźěčo strašnje chore. Zymica dale a dale postu-powaše. Chěćfe pósłach do Tau-üena po staršej a bratra, ale dvě hodžiny so mjeztym znajmjeńša minjetej. Hdyž běše so Ru-i pomodliła a swoju rańšu poliwwu zjědła, widzachmy, kak jeje mocy popuścowaču. Někotři z našich křesćanow klečo při ložu Knjeza prošachu, zo by nam ju wostajil: „Přimń ju za ruku a daj jej stanyć!“ My však widzachmy, zo Ru-i mrěje. Tuž so dźěčo zruna, swobjej ruce wupřestrě prajo: „Moja maćerka a Knjez Jězús dźetaj! Maćerka w dolhej, bětej drasće!“ Ja jej hlóžku zaso na zawk položich. Wona so hišće raz zběhny, ruce wupřestrěwši prošese: „Zbožniko, čakaj na mnje!“ Sćicha ćělko zatřepota, a mała Ru-i bě pola Jězusa a swojeje maćerki.

Hdyž potom nan a bratr chwatajcy

přiběžešaj a krótko na to tež přirodna mać, ležeše Ru-i hižo w bětej drasće wosrjedź krasnych kwětkow. Hdyž nazajtra jeje šulske towarški a přećelki a jeje wučerjo přińdžechu, wužiwachmy skladnosć, zo bychmy wo stanjenym Chrystusu swědčili. Tež někotryžkuli pohan sej naše poselstwo chutnje rozpominaše.

Nan a bratr stražowašaj nocy při kašću.

Přichodnje dale.

Přichodna serbska ekumeniska nutrosć budže 17. njeđzelu po Swjatej trojicy, 17. 9. 1978 w 14.00 hodž. w Zdžeri w rjanym nowym domje.

Lubje sće wšitcy přeprašeni. To budže poslednja nutrosć po dotalnym wašnju. Kak so w dalšim přichodže

k zhromadnym kemšam schadžujemy, chcemy w Zdžeri wuradźować.

Drobnosće z archiwa Hodžijskeje fary

(3. přinošk)

Džensa chcemy na jednoho z Hodžijskich fararjow spominać, kotrehož wosobinski dońt bě z wěstej tragiku zwjazany. To je posledni katolski farar w Hodžiju, Jan Jurij Themler. Po lěće 1540 bu za Hodžijskeho fararja powołany. To bě za katolskeho duchowneho čežki čas, hdyž so ewangeliska wučba po wsach kołowokoło rozšěrjowaše. Wyše toho runje w tutym času mór srjedź Budyšina a Biskopicy zrudnje zachadžeše a sej wjele woporow žadaše. Themler běše dobry a woblubowany farar. Jeho přećiwnicy

KUMI

Prokop Urban

Kak dołho je so wčera lampa swěćila w studowanskej stwě prof. Oty Wićaza? Hać do jedneje? Do dweju? Abo hać do na poł třoch? A hdy je stanyl? We wosmich dyrbješe w šuli być. Ženje tam njebě pozdže přišo. Ze šule chwataše hnydom domoj a zaso do dźěla! Na jeho pisanskim blidze leži nastawk za časopis „Lužica“, kotryž dyrbi džensa hišće być hotowy, zo by lópjeno sčasom dosć wuńt mólho.

Tři listy běchu došli. Lědma, zo može do nich pohladnyć. Tři jeho proša wo přednoški. Jedyn je swobjny. Jedyn je wot čitarja jeho nastawkow. Tón jeho zwjesěli. „Waše nastawki su to, štož trjebamy, knjez profesoro! Našej młodžiny dawaja hordosć, zo su Serbja, a našim starym wěstosć, zo naš narod njezahinje.“

„Tule wěstotu však dyrbjal něhdže druhdže pytać, hać w mojih nastawkach“, jemu prof. Wićaz w duchu wotmołwi. Hižo pak sedži zaso za pisanskim blidom. Do jstwy stupi jeho mandželska, zo by jemu šalku čorneho kofeja přinješa. Starošćiwje na swojeho muža hlada, kak je přenapinany. Njepraji pak nič. To je sej dawno wotwućila. Hižo lěta dołho. Wot toho časa, hdyž bě tak jara čežko chory, zo lékar dołho při jeho ložu steješe. Štyri króc wob dzeń chodžeše tehdom lékar k njemu. Ota Wićaz však wědžeše, što ma to rěkać, hdyž jeho přećel-lékar tak husto jeho wopytowaše. „Haj, twoja chorosć je tak čežka, zo maš k smjerći bliže hać k žiwjenju.“ Ota Wićaz tehdy jenož sćicha nymy. Što za njeho smjerć rěkaše? Nawrót k Bohu!

To pak jemu přez mysle přeńdže: „Kelko wěcow bych hišće měl a mólh činić a njejsym je dokonjał. Kelko dobroćiwych słowow bych mólh rjeknyć a njejsym je rjekl. Kak husto sym byl wotry a sebičny. Kak husto sym so ze swojjej sprócnoty sam před sobu zamołwjal, hdyž mje družcy wo pomoc prošachu.“ Tehdom sej kruće předewza: „Da-li Bóh mi znowa do žiwjenja so wróćić, njeskomdžu ani minuty.“ Wón wotchorj a so poda do pilneho, napinaceho dźěla. Wón poča ze swojim časom lutować – najwjetšim kubłom čłowjeskeho žiwjenja. Ženje njepraješe, zo nima chwile. Wón wědžeše, zo dyrbi chwile měć za swoju žonu, syna a džowku, za swojich šulerjow a přećelow, za každeho, kiž jeho radu trjebaše, za každeho, kiž chceše wutrobnje z nim porěčeć. A kelko ludži k njemu chodžeše jako k čłowjekej, kotremuž móžeš so dowěrić, kotryž je přeco zwólniwy pomhać a radzić. Wosebje młodžina jeho wopytowaše. Hdyž bě jemu jeho žona raz něšto prajiła dla jeho njepřestawaceho dźěla, wón jej sprawnje wotmołwi, zo jemu swědomje kaza, takle dźelać. Wón widzi w tym božu wolu. Wona tehdom mjelčeše a njeje ženje wjace spytala do njeho rěčeć. Na wše móžne wašnja však pytaše jemu jeho dźělo woložić. Druhdy njenapadnje jednoho z jeho přećelow zawoła, zo by w lochkej bjesadze z nim mólh trochu wodychnyć.

Wězo dyrbješe tež wjele čitać, štož do jeho předmjeta slušese, a to husto w cnych rěčach, zo by jako historik a jako wučer wostał informowany wo najnowšim. Jako spi-

Něhdyša clownarnja w Budyšinje na Zwonkowej lawskej hasy njeдалoko piwarnje

sowaćel dyrbješe sam do žiwjenja sluchać, kotrež so wo-koło njeho dale wuwjawaše. Zawěrnó měješe nadosć dźěla.

Hać drje měješe někajke kuzło, někajke wosobinske potajnstwo, z kotrymž móžeše sebi čas podlēšić? Mi so zda, zo haj! Wón wědžeše, hdže ma hić, zo by wotpočnyl, zo by nowu móc dostał.

Na tamnym popođnju, z kotrymž smy započeli, dźelaše pilnje bjez přestaća hać do wječora. Potom pak wjace njemóžeše. Jemu samemu bě jasne, zo wjace njemóže. Najradšo by pjero zložil a by wšemu chceł wučeknyć. Najradšo by wšo roztorhal a spalił, štož bě napisał, dokelž měnješe, zo je tak slabe – a snano njetrjebawaše. Wulka česnosť na njeho přińdže. Što činić? Modlić so? Haj! Ale wo čo? Wo mjenje dźěla? Wo lóše žiwjenje bjez čežkeje zamołwitosće? Jězús je čas swojeho žiwjenja dźelał. Jězús nihdy njeje wotpočował. Wón chodžeše do luda, předowaše, wučese, wustrowješe. Za sebj, za woprwadźite wotpočowanje njeměješe ani wokomika, ani wokomiknjenja chwile. A kak bě husto sprócný, tak sprócný, zo wosrjedź wichora na morju wusny. Hdyž je wón, boži Syn, takle dźelał, što ma potom čłowjek činić? To přeńdže profesorej Wićazej přez jeho sprócnu hlówu, a jeho ert zdychny sćicha: „Knježe, ja njemóžu, ja zawěrnó wjace dale njemóžu. Daj mi wumrěć...“

Čicha chwila. Dołha čicha chwila. Potom zběhny Wićaz hlówu, woći poľnej sylow. „Kumi!“ Wón, Jězús, bě prajil: „Kumi! – Stań! To njepřaćeše jenož tamnej holće w scénju Marka, kotruž bě Knjez k nowemu žiwjenju zbudził. To pláči wšitkim. Tež mi! A ja dyrbjú posluhać.“

Wot tamneho popođnja hać do poslednich dnjow profesora Wićaza je tole słowčko „Kumi!“ z jeho erta husto wušo, a přeco běše pohan k dalšemu dźělu a daše jemu wěstosć, zo jeho nadawk hišće njeje dopjelny, zo jeho žiwjenje njeje hišće na kóncu – a zo so ani wo kónc swojeho žiwjenja modlić njemě ...

Džiwapoľne a wulke tole słowčko KUMI!

Štó z nas njeby trjebał, zo by w jeho duši tole słowčko tež zaklinčało?

běchu zemjanscy kublerjo, kotřiž mě-
jachu wjace móžnotow, so z nowej
wučbu zeznac hač prosty wjesny
lud.

Hnadownu kapalu na Tuchorju
zwottorhachu: Marine swjećatko —
dźiwow polne— donjesechu do Wu-
jezdźanskeje cyrkwy, hdžež wosta,
doniž njebu tež Horni Wujezd w léce
1551 ewangelski. Farar Themler wza
swjećatko do Hodźija. Tak sta so Ho-
dźij hnadowne městno na 7 lět. Bi-
skop postaji wšelke duchowne lépsi-
ny putnikowarjam, kotřiž we wulkich
sylach do Hodźija chodźachu. Nje-
jasne wostanje, hač bě postawa bo-
žeje mačerje do cyrkwy donjesena.
Po starej powěsći bu na hórce přede
wsu postajena. Za to drje řeči, zo je
do murje cyrkwy zatwarjena niža,
kotruž dotal wobhladowachu jako sa-
kramentalnu křinjnu z katolskeho ča-
sa. Hdyž pak při poslednim wobno-
wjenju cyrkwy tutón kamjen won
wzachu, widžachmy, zo je zady kulo-
waty a ma nad sobu třěchu. Z toho
móžemy scěhowac, zo je něhdy pod
holym njebjom stala a w tutej křini
snano swjećatko božeje mačerje.

W léce 1555 nastupi posledni kat-
olski biskop Jan IX. von Haugwitz
swoje zastojnstwo w čekim času.
Kurwjerch August daše sebi wot při-
chodneho biskopa hižo do jeho wólby
jeho wobsedženstwa w Hornjej Lužicy
slubić. Hdyž běše Jan IX. swoje
biskopstwo nastupil, chcyše swoje
přislubjenja zapřec. Na to nasto wo-
jerska zwada mjez zemjanami, po-
slednja docyla w Němskej, tak mjeno-
wana „Saufehde“, dokelž daše Hans
von Carlowitz, přiwuzny biskopa, bu-
ram w tachantskich wsach jich skót
wzac. Biskop přehra, dyrbyše čeknyć.
Wulki džel kraja dosta nětk sakski
kurwjerch. Wosebita komisija měje-
še so starać wo přewjedženje refor-
macije. Wosady a fararjo so mačo
spječowachu. Fararjo dyrbjachu jedyn
po druhim do Biskopie přineć na pře-
pruwowanje swojeje wěry. Hdyž tu-
tón eksamen wobstachu a slubichu, zo
chcedža w přichodze po ewangelskej
wučbje předowac, móžachu w swo-
jim zastojnstwje wostać. Hdyž pak tu
„wěrnú, swjatu, křescansku wěru“
njepřipóznachu, so jim zastojnstwo
wza a nowy duchowny bu na jich
městno postajeny.

Do tutej wotsaźenych sluješe tež
Jan Themler. Wón drje bě zadžěwał,
zo do Njeswaćidla ewangelski farar
přidže, kaž bě sebi to Njeswaćanski
knjěz přal, ale „zasakly papista“, kaž
jeho pozdžišo hanjachu, wón njebě.
Nawopak: My dyrbimy z česćowno-
sće připóznac, zo je swojej wěrje
swěrný byl a je zwólniwe hórke kon-
sekwency na so wzał.

Po protokolu je Themler jasne wu-
prajil, zo so nětkle njemóže ewangel-
skej wěrje podwolić, dokelž je hakle
njedawno biskopej slubił, zo w swojej
wosadze we wěcach nabožiny nič
njepřeměni. Po štyrjoch dnach chcy-
še swój doskónčny rozsud ertnje ro-
zestajeć. Mjeztym je w Budyšinje po-
był pola tachanta Leisentritta, kotryž
jeho posylni w přewědčenju, swojej
katolskej wěrje swěrný wostać.

Wosobinse njeje wjace před ko-
misijny w Biskopicach přišol, ale pi-
somy je jej wotmolwił, zo wot ka-
tolskeje wěry na žadyn pad wotstupić

nochce. Dokelž je z přisahu na nju
zwjazany, njeby to z dobrym swě-
domjom činić móhl. W Hodźiju ma
cyla wosada — z wuwzacóm zemjan-
stwa jeho rady a je z nim spokojom.
Wosadni su bohobojazni a pobožni lu-
dzo a chcedža wšitcy hromadže při
starym křescanskim puću wostać. Po
cyrkwinskim prawje bě do tuteje wo-
sady přišol a je swoje stadło swěru
past. Za čas wulkeho mrěća (pesti-
lencia!) je njedžiwajcy wulkeho stra-
cha při svojich wosadnych wostał.
Na zastojnstwo je cyle swoje zamóže-
nje dał. Žanomu wosadnemu njeje za-
džěwał k lutherskej wěrje přestupić
a so nadžija, zo ma wón to prawo, při
katolskej wěrje wostać.

Ze svojim listom njeměješe žanoho
wuspěcha. Jeho z Hodźija wupokaza-
chu. Hnydom přidže na jeho městno
nowy lutherski farar Jakub Finkler,
z Budyšina rodženy, dotal farar w Me-
launje njedaloko Wósporka. We wizi-
tačnej rozprawje wo nim reka, zo bě
wučeny člowjek a serbskeje řeče móc-
ny. Hižo swěčk Marje (2. 2.) 1559 no-
wy farar w Hodźiju přeni raz předo-
waše.

Wosadni so přeměnenju we wěrje
zdžěla spječowachu. Njedzelu po
swěčk Marje džěše 150 wosadnych do
Huski na božu mšu. Huska wosta hi-
šće wěsty čas katolska. Po někotrych
lětach rozprawješe komisija, zo ma
lud mačo zrozumjenja za bože stowo.

Jan Themler přidže do Chrósćic,
hdžež w léce 1573 zemře. Po starych
powěsćach je Themler pječa dźiwow
polne swjećatko božeje mačerje, ko-
trež bě něhdy stało w tuchorskej ka-
palce, sobu wzał do Chrósćic, zwot-
kelž je potom do Róžanta přišo.

Putnikowarjo chodźachu po sams-
nym puću do Róžanta, po kotrymž je
pječa Themler swjećatko njest. Hišće
dołho rekaše tutón puć „ščežka božeje
mačerje“. Žito tam wosebje rjane ste-
ješe a zahe zrawješe.

Hišće džensa stejitej při „ščežce
přez luki wot Hodźija do Darina ka-
mjentnej stolpaj za swjećenu wodu.
Hač do njedawnych časow po njej
putnikowarjo chodźachu. Jedna z
cyrkwinskih lukow rekaše hišće hač
do započatka tutoho lěstotka „Them-
lerowa luka“. Cyle wěsće je mjeno-
wana po poslednim katolskim Hodźij-
skim fararju, kotrehož dyrbimy jako
nadobnu postavu připóznac. Wón
wšak nošeše mjeno Jana Křčenika,
kotryž tež na proze noweho časa ste-
ješe a wo sebi wuzna:

Wón dyrbi rosć, ja pak dyrbju wo-
teběrac. K. Pietsch

Ž wosadow

Serbske bože služby w požnjencu 1978

3. 9. — 15. njedzelu po Swjatej trojicy
Budestecy 14 hodž. kemše
(sup. Wirth)
Budyšin Michalska 9 hodž. kemše
(wosadny farar Pawoł Albert)
Njeswaćidło 8.30 hodž. kemše
ze spowědžu (sup. Wirth)

17. 9. — 17. njedzelu po Swjatej trojicy
Budyšin 10 hodž. kemše
ze spowědžu (sup. Wirth)

Poršicy 8.30 hodž. kemše
ze spowědžu (sup. Wirth)
Zdžer 14 hodž. serbska ekumeniska
nutrnost

1. 10. — 19. njedzelu po Swjatej trojicy
Budestecy 14 hodž. kemše
sup. Wirth)
Budyšin Michalska 9 hodž. kemše
(wosadny farar Pawoł Albert)
Klukž 8.30 hodž. kemše
ze spowědžu (sup. Wirth)
Połpica 10 hodž. kemše
ze spowědžu (sup. Wirth)
Z wšelkich wosadow njeju powěsće
časa dosć došte. Serbske bože služby
móžeće tež z „Noweje doby“ zhonić.

Farar Herbert Nowak z Drjowka
z našim lubym a česćenym přecelom
seniorom K. P. Lanštjakom w Praje

Drjowk (Drebkau). Z dnjom 1. ok-
tobra 1978 póndže Drjowkowski farar
Herbert Nowak dla stajneje choro-
watosće po 34lětnjej službje w bram-
borskej ewangelskej cyrkwi do časa
na wotpočink. Wón je nam wšitkim
znaty jako delnjoserbski hósc skoro
na wšitkich našich Serbskich cyrk-
winskih dnjach.

Z nim smy so te cyle powójsnje
lětdžesatki ruddžili, zo jemu njebě
spožčene, farar móc być w jednej
serbskej wosadze w Delnjej Lužicy.
Wjacekróć jeho prošachmy, zo by k
nam do Budyškeje wokolicy přišol.
Wón pak chcyše svojim delnjołuž-
skim Serbam swěrný wostać.

Hdyž budže nětk wupřehnjeny z
farskich winowatosćow w Drjowku,
budže jemu snadž skerje móžno so
dušepastyrskim nadawkam mjez Ser-
bami wěnowac. Serbow w jich domach
wopytować, z nimi so serbsce modlić
a serbske předowanja čitać, to wšak
jemu budže móžno.

My jemu přejemy, zo by hišće wjele
lět na wšelake wašnje za delnjoserb-
ski lud džělać móhl.

Pomhaj Bóh, časopis ewangelskich Ser-
bow. — Wuchadža jónkróć za měsac z li-
cencu č. 417 Nowinarskeho zarjada pola
předsydy Ministerskeje rady NDR. — Rja-
duje Konwent serbskich ewangelskich du-
chownych. — Hłowny zamolwity redaktor:
Serbski superintendent na wust. Gerhard
Wirth w Budyšinje-Třělanach. — Ludowe
nakładnistwo Domowina, Budyšin. — Čisć:
Nowa Doba, čisćernja Domowiny w Budy-
šinje (III-4-9-1330)